

พวกเราเป็นไปโดยการคาดหมาย เราจะให้มันเป็นไปตามที่เราปรารถนา นี้อริยสัจมันต้องดับ

ดับไม่ได้หรอก.. นิพพานไม่ใช่การดับ นิพพานไม่ใช่ดับนะ ถ้าเราดับก็ดับทุกข์ ถ้าจะดับทุกข์ดับกิเลส แต่ดับกิเลสแล้วมันเหลืออะไรล่ะ มันไม่ใช่ดับ มันมีอยู่ มันผูกกันไว้ ถ้ามันดับหมดดับสูญมันจะเป็นนิพพานได้อย่างไร เราทำกันนี้ทุกคนจะถามนะวิมุตติสุขเป็นอย่างไร วิมุตติสุขนี้สุขอย่างที่มันมีความสุขมันจะมีความสุขได้

แล้ววิมุตติสุขไม่ใช่เวทนามันสุขอย่างไร มันสุขเพราะมันไม่ใช่สุขเวทนา มันเป็นความสุขในตัวมันเอง คุณิ อย่างเช่นสมาธินี้ เห็นใหม่ ความสงบของใจขึ้นมา ใจมันสงบเข้ามามันมีความสุขดุจดื่ม มันมีความสุขมากนะเวลามันปล่อยวาง ถ้าไม่มีความสุขมากทำไมครูบาอาจารย์เวลาคิดในสมาธิ นี่เข้าใจว่าสมาธินี้เป็นนิพพานนะ แล้วถ้ามันเป็นนิพพานคือมันนิ่งอยู่มันนิ่งอย่างไร นี่สิ่งนี้มันมีเครื่องประกอบ แบบมันต้องมีอารมณ์มีความรู้สึก อันนี้มันเป็นขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ..

ขณิกสมาธิ.. สงบเข้าไปแล้วพอรู้สิ่งต่างๆ

อุปจารสมาธิ.. เวลาสงบแล้วนะหูยังได้ยินเสียง นี่เวลาได้ยินเสียงกระทบขึ้นมายังเข้าใจได้ ยังเข้าใจมันรับรู้ เห็นใหม่ นี่สิ่งที่เข้าใจได้ มันเป็นสมาธิอยู่แต่มันเข้าใจได้ มันใช้ปัญญาได้

อัปปนาสมาธินี้สักแต่รู้ว่า อายุตนะนี้ดับหมดนะ เสียงมานี้หูนี้สักแต่ว่าได้ยิน มันไม่ได้ยินอะไรเลย แต่จิตมันก็ไม่ได้ออกมารับรู้ มีสถานการณ์ใดเกิดขึ้นมานี้ไม่ออกมารับรู้เลย มันสงบในตัวของมันเอง ไม่รับรู้ ระหว่างกายกับใจมันแยกออกจากกัน มันสงบตัวของมันเอง มันปล่อยวางโลกนี้ไปหมดเลย อย่างนั้นวิปัสสนาไม่ได้

ถ้าวิปัสสนาได้นี้มันเป็นฐานของฐิติจิต นี่จิตเดิมแท้.. จิตเดิมแท้เกิดที่นี้ ถ้าจิตเดิมแท้เกิดที่นี้ เห็นใหม่ “จิตเดิมแท้ส่องใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส” สัจจะความจริงนี่นะ ขณะที่ทำความสงบของใจนี้มันยังเป็นความสงบอันหนึ่ง แต่ถ้าผู้ที่ไม่เข้าใจ.. คนหลงคือคนไม่รู้ใช้ใหม่ พอมันหลงมันเข้าใจมันก็จินตนาการของมันไป จินตนาการนะจิตมันมหัศจรรย์มันเป็นไปได้อันนั้นแหละ

คูติ คูอย่างครูบาอาจารย์ท่านสลดใจนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเรื่องของร่างกาย มันแก็กิเลสไม่ได้หรอก เรื่องของร่างกาย เรื่องของธาตุ ๔ ธาตุ ๔ นี้แก็กิเลสไม่ได้นะ ธาตุ ๔ เป็นดิน น้ำ ลม ไฟ มันแก็กิเลสไม่ได้หรอก แต่เพราะใจไปติดของมัน เห็นใหม่ พอใจติดของมัน เวลาเราจะแกไขกิเลสกันเราต้องมีสติสัมปชัญญะ เราใคร่ควรดูกันไป.. นี่การอยู่การกินมันเป็นเรื่องของร่างกาย มันมีความสุข คนที่ได้กินอาหารอร่อย คนได้ทำอะไรตามความพอใจนี่มันพอใจ เห็นใหม่ นี่อามิส !

เวลาทำบุญกุศล นี่ความคิด.. ความคิดไม่เข้าใจ เวลาที่มีสิ่งใดกระทบมันก็เป็นอามิส เห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน ความเข้าใจของเราว่า ขนาดที่ว่าต้องล้างท้องก่อนนะ กินเจนี่ต้องล้างท้องก่อนกลัวมันไม่สะอาดบริสุทธิ์ นี่ร่างกายสะอาดบริสุทธิ์ไม่ได้หรอก คูติ คูอย่างเราทำขาดแผลมันยังมีเลือด ล้างแค่ไหนเลือดมันก็ออก ถ้าเย็บขาดแผลไม่ได้เลือดมันจะออกอยู่ตลอดเวลา นี่มันจะสะอาดไปได้อย่างไร

มันสะอาดไปไม่ได้หรอก ร่างกายนี้สะอาดไปไม่ได้ แต่หัวใจสะอาดได้ ถ้าหัวใจสะอาดได้ แล้วสิ่งที่เข้าไปชำระหัวใจมันเป็นธาตุหรือ ? มันไม่ใช่ มันเป็นมรรคญาณ มันเป็นสังขธรรม ถ้าเป็นสังขธรรมมันเกิดที่ไหนล่ะ สังขธรรมมันเกิดจากใจนะ

ถ้าใจมันเป็นสังขธรรม ใจมันเป็นอย่างไรมันถึงเป็นสังขธรรม เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว อาหารนี้ อาหารที่เขาไม่ได้ฆ่าเพื่อเรา เขาไม่ได้ทำเพื่อเรา เราไม่รู้ไม่เห็นนี่สิ่งต่างๆ เพราะอะไร เพราะสัจจะโลกนี้เป็นอย่างไร

เราอยู่กับโลกเขา โลกเขามีสิ่งใดที่ไม่เป็นโทษ สิ่งใดที่ไม่เป็นโทษนี้เราใช้ได้หมดแหละ เราใช้ได้หมดนะ เจาะจงก็ไม่ได้ เห็นใหม่ คูติ ของส่วนกลางเอาไปเป็นของบุคคลก็ไม่ได้ นี่ของนี้ให้บุคคลไปแล้ว ของที่เป็นวิภักต้องถอนวิภักก่อน ถ้าไม่ถอนวิภักก่อนก็ใช้ไม่ได้ ของที่ให้มานี้เก็บไว้คนเดียวไม่ได้มันจะเป็นกังวล

พระพุทธเจ้ารู้เรื่องกิเลสนะ จะปิดไว้หมดเลย อย่างเช่น ผ้านี้ตั้งแต่ ๔ นิ้ว ยาว ๘ นิ้วขึ้นไป ต้องวิกัปกัเก็บไว้ไม่ได้ ใครเก็บไว้คนเดียวไม่ได้ต้องเอาเป็นกองกลาง ถ้าเป็นของสงฆ์ได้ แต่ถ้าเป็นของบุคคลเก็บไว้ไม่ได้นะ ถ้าให้เราถวายเราแล้วเรากัเก็บไว้เนะมันจะนั่งจินตนาการเลยนะ ผ้าชิ้นนี้จะหาผ้ามาต่อให้เป็นสบง ถ้าได้ผ้ามากจะตัดจีวร ถ้าได้

มากขึ้นมาจะตัดเป็นตั้งมาเพราะมันใช้ผ้า ๒ ชั้น ผ้า ๒ ชั้นนี้จะเอาไปทำอะไร จะเอาไป
ทำผ้าเช็ดหน้า จะเอาไปทำยาม

มันวิตกกังวลไปหมดเลย.. แต่พอวิกัปบ๊ีบ ไม่ใช่ของเอ็ง ! ของเจ้าของ จะทำอะไร
ก็ต้องขออนุญาตเขาก่อน ของวิกัปนะ นี่ไง เรื่องใจสำคัญมาก ! นี่ถึงห้ามเก็บของไว้ที่มัน
จะไปกระตุ้นความคิดนะ อยู่ดีๆ ความคิดเรามันก็วิตกกังวลอยู่แล้ว มันคิดฟุ้งซ่านอยู่แล้ว
แล้วมีของไปให้มันคิดนะ

จะมีมิติจนขนาดไหนนะ เราคิดว่าของแบบนี้มันไม่สำคัญ นี่คูสิ เรามองทางโลก
นะ ของอย่างนี้มันเป็นของที่ว่าไม่ควรจะคิดเลย แต่เวลาเรามานะ เวลาบวชพระนี่บริหาร
๘ เพราะเป็นของใช้ไง

นี่ของใช้ของพระ พระก็คิดอย่างนี้ จะสูงส่งมาขนาดไหน เวลาบวชมาแล้วก็มาคิด
เรื่องบริหาร เห็นไหม พระต้อง ๑ พรรษาถึง ๕ พรรษา กำลังแสวงหาบริหารอยู่เพราะมัน
ยังตื่นเต้น พอเลยจาก ๕ พรรษาไป ๑๐ พรรษา ๒๐ พรรษานี้ไปอีกเรื่องหนึ่งแล้ว มันไป
อีกเรื่องหนึ่งเลย เพราะจิต เห็นไหม นี่วาระของจิต.. พรรษามาก พรรษาน้อยอยู่ที่ความ
เป็นไป องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ขอนิสัย

เรานิสัยเป็นคฤหัสถ์ เข้ามานิสัยคฤหัสถ์นะ ขอนิสัยครูบาอาจารย์ได้นิสัยใหม่ คูสิ
ขอนิสัยหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านพากระหมัดกระหม่อม จะมีมากมีน้อยนะเรื่อง
ของสังฆะ เรื่องของสงฆ์ ตัวท่านเองใช้ประหยัคมัธยัสถ์ ความประหยัคมัธยัสถ์ไม่ใช่
เหนียว การจีเหนียวคือจะไม่ให้ใครเลย การจีเหนียวคือมันไม่ใช่ มันเก็บไว้จนเผาผลาญ
หัวใจของมัน แต่การประหยัคมัธยัสถ์มันเห็นคุณค่านะ

คูสิ เวลาหลวงตาท่านเทศน์นะ คูสิ ชาวบ้านเขาทำหน้าที่การงานมา ได้ ๕ ได้ ๑๐
มาถวายพระ พระเราหัวโล้นๆ นี่ไปแข่งกับโลกเขา มีเครื่องยนต์กลไก การเป็นอยู่แบบ
คฤหัสถ์ไง คฤหัสถ์เขามีของเขานะ บัจฉัยเครื่องอาศัยของเขา พระเรามีบริหาร ๘ ไปแข่ง
กับเขา เห็นไหม สิ่งที่แข่งกับเขา เขาอยู่บ้านกระท่อมห้องหอ เราไปอยู่ที่ ๔ ชั้น ๕ ชั้น นี่
ย้อนกลับมาแล้วมันละอายใจ

สิ่งที่มันละอายใจ เห็นใหม่ เขาแสวงหาของเขามา เขาหาบุญกุศลของเขา บุญกุศลของเขา คือสิ่งที่เขาเสียดสละทานขึ้นมาเพื่อให้ใจของเขามีบุญ

แล้วของเราละ บุญของพระละ.. บุญของคฤหัสถ์ ทาน ศีล ภาวนา ใ้เราศีล สมาธิ ปัญญา ใ้มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา คุณิ เวลาพระเราถ้าไม่ทรงธรรมวินัยใครจะทรง ถ้าเรา ทรงธรรมทรงวินัย เห็นใหม่ ถ้าจิตมันสงบนะ กิริยาการเคลื่อนไหวนะ ปัจจัยเครื่องอาศัย มันเห็นโทษนะ อาหารนี่กินมากเข้าไปนะมันก็นั่งหลับ แค่นี้เริ่มต้นนะมันก็ให้ร่างกายเรากดถ่วง ธาตุชั้นนี้กดถ่วงจิตใจ ธาตุชั้นนี้กดถ่วงจิตใจนะ แล้วกินมากเกินไปมันก็เป็นโรคเป็นภัย กินมากเกินไปมันก็เกิดโรคเกิดภัย เกิดสิ่งต่างๆ

นี่ถ้ากินพอดีมันเป็นประโยชน์กับร่างกาย สิ่งที่เป็นความพอดี เห็นใหม่ มัชฌิมาปฏิปทา ถ้ามัชฌิมาปฏิปทา นี้มัชฌิมาปฏิปทาของใคร.. คนเราธาตุชั้นนี้ไม่เหมือนกัน ความเป็นอยู่ก็ไม่เหมือนกัน นี่สังฆะ สงฆ์อยู่ด้วยกันจะรู้เรื่องหัวใจด้วยกัน นี่สัปปายะ ๔ หมู่คณะเป็นสัปปายะ เราเปิดช่องกลางใ้กัน พุคจากระทบกระเทือนกัน สิ่งทีกระเทือนใจกัน สิ่งนี้เราก็ไม่พอใจ เขาก็ไม่พอใจ ไม่ควรทำสิ่งนี้เลย

สิ่งต่างๆ เห็นใหม่ เรายรักษาหัวใจของเรา มันจะออกไปเบียดเบียนใคร มันเบียดเบียนเราแล้ว เราคิดแล้วมันจะเบียดเบียนเขา เรายักษาสิ่งนี้ไว้ นี่ขอนิสัย ! ถ้าได้นิสัย ขึ้นมานะ นิสัยจากภายนอก แล้วนิสัยนี้ศากยบุตรพุทธชิโนรส.. ศากยบุตร บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นชาวศากยะ เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธชิโนรสนะลูกของกษัตริย์ ลูกของพุทธะ แล้วพุทธะเป็นอย่างไรละ

พุทธะเห็นใหม่ พุทธะการเคลื่อนไหว กิริยามารยาทข้างนอกเป็นเรื่องของข้างนอกนะ เราไปมองกันที่กิริยาภายนอก กิริยาภายนอกคุณเฉียวรุนแรง คุณเฉียวรุนแรง ขนาดไหนมันเป็นข้อเท็จจริง จะสงบเสงี่ยมขนาดไหน ความสงบเสงี่ยมนะ ถ้านิสัยสงบเสงี่ยมแล้วฆ่ากิเลสด้วยความสงบเสงี่ยม ถ้าจิตใจมันองอาจกล้าหาญ มันก็ต้องฆ่ากิเลสด้วยความองอาจกล้าหาญ มันเป็นข้อเท็จจริงอันนั้น ข้อเท็จจริงอันนั้นเป็นการแสดงออก เป็นกิริยามารยาท คุณิ คุณอย่างพระจันทร์กับพระอาทิตย์ เห็นใหม่ พระจันทร์ใ้แต่ความร่มเย็น พระอาทิตย์ใ้พลังงาน แล้วออกมาถ้ามีแต่พระจันทร์โลกมันจะเจริญใ้ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน มันมีโทษะ โมหะ สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมามันก็เกิดขึ้น เพราะใคร เกิดขึ้นมาเพราะใจ แล้วใจมันเกิดขึ้นมาแล้วเราจะควบคุมมันอย่างไร.. นี่สิ่งที่ควบคุมมัน ควบคุมมันให้เป็นผลบวก

ผลบวกคืออะไร เป็นมรรค เป็นความต้องการความปรารถนา เพราะการประพฤติปฏิบัติมันก็ต้องเป็นความต้องการ เป็นความปรารถนา เราปฏิเสธทั้งหมดเลย สิ่งใดก็ไม่เอาเห็นไหม มันก็เหมือนน้ำในตุ่ม ปล่อยให้มันนอนตะกอน

สิ่งที่นอนตะกอน เห็นไหม สังคมต้องเรียบง่าย สังคมต้องนิ่ง แล้วเวลาเราไปใช้มัน มันก็ขุ่น เราต้องตักน้ำต้องใช้น้ำนะ แต่ถ้ากิริยามารยาทของเรา นี่เราต่อสู้กับกิเลสของเรา แล้วเราทำลายกิเลสของเรา เราจะตักเราจะตวงอย่างไร กิริยาแสดงออกนี้มันขนาดไหน มันจะแสดงออกด้วยความองอาจกล้าหาญขนาดไหนมันไม่มีตะกอน ตะกอนมันไม่มี กิเลสมันไม่มี ความเป็นไปมันไม่มี เขาไม่ได้มองกันที่ตะกอน เขาไปมองที่น้ำเคลื่อนไหว.. น้ำนิ่ง น้ำเคลื่อนไหว

น้ำนิ่ง ! น้ำนิ่งใช้อะไรได้ น้ำนิ่งเรตักได้ไหม เราไปตักมันก็กระเพื่อมแล้ว แต่ถ้าน้ำเคลื่อนไหวแล้วนิ่งละ น้ำเคลื่อนไหวอยู่แต่ไม่มีตะกอน เคลื่อนอย่างไรมันก็ใส เคลื่อนอย่างไรมันก็ดี เห็นไหม สิ่งที่เป็นการเคลื่อนไหว

นี่จิตมันเป็นอย่างนั้น ในการประพฤติปฏิบัติเขาจะดูที่จิตไม่ได้ดูที่ร่างกาย.. ร่างกายส่วนร่างกายนะ ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้มันอยู่ที่เรามีความเห็นใจ แต่ถ้าศาสนาพุทธเรานี้สอนเรื่องหัวใจนะ เราถึงต้องรักษาเราที่นี้ เข้ามาที่ใจของเรา แล้วถ้าใจของเราให้มันเข้ามาตามความเป็นจริง มันหยุดได้.. หยุด

“น้ำนิ่งแต่ไหล”

ใจหยุดแต่มีพลังงาน หยุดไม่ใช่หยุดหลับไหล หยุดมีสติสัมปชัญญะ นี่ดับไม่ได้ดับไม่มี กิเลสนะ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ นี่รวมตัวลง จิตทั้งกายเป็นกาย จิตเป็นจิต.. จิตเป็นจิต

ตัวจิตนี่คือตัวความคิด ตัวจิตคือตัวขั้น ๕ แล้วตัวพลังงาน ตัวที่เป็นจิตที่มันบรรลุลุทธิธรรมละ จิตทั้งจิต ! จิตทั้งจิตเข้ามา มันจะรวมตัวลง แล้วมันคลายตัวออกมา

อย่างไร มันดับที่ไหน มันเห็นสภาพหมดเลย มันสำรอกออก มันสำรอกคล้ายกิเลส ออกไปเหมือนงูลอกคราบ งูมันลอกคราบออกไปเลย

แล้วจิตนี้ เห็นไหม กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์.. จิตเป็นจิต ! แล้วตัว พลังงาน ตัวที่มันลอกคราบจิตออกไป ลอกกิเลสออกไปมันลอกอย่างไร แล้วมันดับที่ ไหน มันไม่ดับหรือ ฆ่ากิเลสไม่เคยดับ ฆ่ากิเลสมันฆ่าต่อหน้าต่อตา มันทำของมัน สภาวะแบบนั้นเห็นไหม

ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้ามีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ เราทำของเราไป มัน เป็นข้อเท็จจริงนะว่าเริ่มต้นปฏิบัติมันจะผิดไหม ต้องผัดผ่อน ผัดผ่อนเพราะเป็น อวิชาไปก่อน เราก็ต้องถูต้องไถไป เราต้องฝึกต้องซ้อมของมันไป ถึงที่สุดเราจะรู้จริง เห็นจริงของเรานะ แล้วมีครูบาอาจารย์ของเรานี้มันไม่เสียเวลา

การกระทำ เห็นไหม คุณเอน้ำมาตั้งไว้ ตะกอนมันนอนกัน สบาย.. สบาย.. นิ่งๆ อย่างนั้นแหละ มันไม่ได้ประโยชน์อะไรหรอก มันเป็นสามัญสำนึกของโลก เราจะเอา ข้อเท็จจริง แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไปนี่ว่ามันทุกข์มันยาก ทำไมมันขัดมันแย้งกันไป หมดเลย อ้าว.. นี่ไงข้อเท็จจริง

คนไปหาหมอ เห็นไหม เขาฉีดยา ฉีดยาเจ็บไหม ฉีดยาก็ต้องเจ็บ ไปหาหมอไป มองหน้ากันแล้วกลับ มันจะเป็นไปได้อย่างไร อ้าว.. คนไข้นอน อ้าว.. นอนแล้วนิ่งๆ อ้าว.. กลับได้เลย มันเป็นไปไม่ได้หรอก เขาต้องผ่าตัด เขาต้องฉีดยา เขาต้องรักษาใช้ การวิปัสสนาญาณนี้มันเข้าไปชำระกิเลส ไปทำลายกิเลส ไปอยู่นิ่งๆ มันเป็นไปไม่ได้ หรือ มันเป็นไปไม่ได้

มันมีมรรคญาณของมัน มีปัญญาของมัน มันทำลายของมัน มันต้องมีการทำลาย ของมัน แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเราว่า โอ้โฮ.. เสียมารยาท อุตตกิลมถานุโยค พระ ปานี่รุนแรง สู้ของเราไม่ได้สะควกสบาย นิ่งๆ นิ่งๆ ก็ไปหาหมอไป แล้วขึ้นไปนอนบน เดี๋ยว แล้วก็กลับ มันจะไปหายได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้หรอก

นี่เราคิดอย่างนี้ แล้วเราเปรียบเทียบขึ้นมาแล้วจะเชื่อไหม ชีวิตเราทั้งชีวิตนะ ทำไมเราต้องไปให้เขาหลอก ทำไมเราไม่ใช้ปัญญาของเรา ทำไมเราไม่คิดแยกแยะว่า

อะไรมันเป็นผลประโยชน์ อะไรมันเป็นความจริง แล้วก็จะมาสลับ วางยาสลับหลับไหล
กันอยู่กับสามัญสำนึก เป็นสัญชาตญาณ เป็นสัญญาอารมณ์ เราจะเอาธรรมชาติของ
พระพุทธเจ้านะ เอามาแปะเหมือนยาสลับเลย แล้วก็หลับไป แล้วก็ว่านี่เป็นธรรมะๆ นำ
สังเวช

นี่ไง ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง ครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ที่รู้จริง เห็นใหม่
ท่านจะคอยบอกเรา คอยเตือนเรา คอยเตือนเราอย่าให้หลงไปในทางสองส่วนนะ อรรถก
ลมนานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค.. มัชฌิมาปฏิปทา คือความเพียรชอบ ความมุนานะ ความ
ขยันหมั่นเพียร แล้วบอกความขยันหมั่นเพียรมันเป็นอรรถกถานานุโยคแล้ว มันเป็นความ
ลำบากแล้ว

มันเป็นความเพียรชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ ชอบคือถูกต้อง สมดุล ไม่ชอบคือ
มิจฉา ทำแล้วเสียเปล่า ทำมรรคเหมือนกันนี่ละ ว่าเป็นสติ เป็นสมาธิ เป็นปัญญา เป็น
เหมือนกันเลย แต่เป็นมิจฉา มิจฉาเพราะอะไร มิจฉาเพราะกิเลสเรามันบอกให้เป็นมิจฉา
มันทำอยู่วงนอก มันทำอยู่ที่ความคิด มันไม่ได้ทำอยู่ที่ใจ ไม่ได้ทำอยู่ที่สำรอกอวิชา
สำรอกความเห็นผิด มันเข้าไปถึงข้างในมันจะสำรอกของมันออก

สังขธรรมอันนี้ นี่กิเลสมันฆ่ากันที่นี้ละ จะกินเจหรือไม่กินเจไม่สำคัญ อาหาร ๓
เห็นใหม่ อาหาร ๓ อย่าง อาหารอย่างหยาบคืออาหารเนื้อสัตว์ อาหารอย่างกลางคือผัก
อาหารอย่างเบาคือผักเห็นใหม่

ดูเราอดอาหารกันสิ พระอดอาหารกินลมณะ เวลาเราบอกว่ากินเนื้อสัตว์ผิด กิน
ผักมันถูก แล้วพระกินลมนี้ดีกว่าไหมละ แต่กินลมก็กินไม่ได้นานใช่ไหม กินเพื่อให้
ร่างกายมันเบา ไม่กินอะไรเลยแล้วไปบอกว่ากินผักผิด แล้วไม่กินผิดไหม

มันเป็นอุบายวิธีการนะ มันไม่มีอะไรผิดหรืออะไรถูกหรือถูก มันเป็นเพียงแต่
อุบายวิธีการ เราจะใช้เพื่อเป็นประโยชน์กับเรา อะไรคิดให้มันเป็น ดูให้มันเป็น อย่าไป
เกิดทิฐิ มึงผิดถูกถูก ถูกกินผักกินหญ้า มึงไม่กินผักกินหญ้ามึงผิด ไม่ใช่หรือ !

ถ้าเขากินของเขา แล้วเขาภาวนาของเขา เขาบรรลุนิพพานของเขา เรากินผักกินหญ้า เราจะไม่ได้อ่างเขาเลย.. เราไม่ได้อ่างเขาแน่ แต่ถ้าเขากินของเขา เขารักษาของเขาแล้ว เขาเป็นประโยชน์ของเขา เพื่อปัญญาของเขา อันนี้สาธุนะ

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา”

สิ่งที่จะเป็นธรรมดาได้ต้องรู้จริงเห็นจริง มันถึงจะเป็นธรรมดา ถ้ายังไม่รู้จริงเห็นจริงมันไม่ธรรมดาหรอก มันเสียบปักอกอยู่ อย่าโกหก เราเองนี่ล่ะรู้ เราเองรู้หมดนะสิ่งใดที่ปักคอกเราเนี่ยเจ็บช้ำน้ำใจนัก ก็เสสมันปักคอกนี้เราจะถอนมันอย่างไร เราถึงต้องหมั่นเพียรของเรา

นี่คือโอกาสของเรานะ ตายแล้วหมดโอกาส ในเมื่อเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเราได้มีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะของเรา ในกรรมฐานของเรา เป็นศาสนา เป็นแก่นของศาสนา เพราะศาสนาสัมผัสด้วยใจ ธรรมะเข้าสู่ที่ใจ แล้วเราพยายามค้นคว้าของเรา เพื่อประโยชน์ของเราเอง